

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

4. juni 2013
san
MST-133-00002

Grund- og nærhedsnotat

Kommitésag: Kommissionens forslag til beslutning om opstilling af miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket Blomsten til produktgruppen *kontormaskiner*.

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag til EU miljømærkekriterier for produktgruppen kontormaskiner, der enten kan printe, kopiere, eller multikontormaskiner, der udover førstnævnte funktioner også kan skanne dokumenter til et digitalt billede.

En EU miljømærket kontormaskine skal være energieffektiv og der stilles krav til materialerne, som indgår i kontormaskinen med henblik på lavt indhold af miljøfarlige stoffer, lang levetid og genanvendelse af materialer ved ophør af brugen.

Regeringen forventer at kunne støtte forslaget.

1. Status

Kommissionen har den 23. maj 2013 fremsendt forslag til beslutning om nye miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket Blomsten til produktgruppen kontormaskiner. Forslaget skal til afstemning d. 20. juni 2013 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten.

Kriterieforslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 66/2009 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget indenfor tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

2. Formål og indhold

Det foreliggende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af EU-miljømærket ved ansøgning om licens til virksomheder, der producerer kontormaskiner. Produktgruppen defineres som kontormaskiner, der kan printe, kopiere og skanne dokumenter og billeder, og omfatter produkter til såvel privat og som erhvervsmæssig brug.

En gennemgang af produktområdet viser, at den direkte miljøbelastning især omfatter energiforbrug (i brugsfasen), levetid (materialeforbrug) og genanvendelighed af produktet efter brugsophør. En indirekte, men væsentlig miljøbelastning ved kontormaskiner, der også afhænger af brugeren af produktet, er papirforbruget under udskrivning.

Det er første version af kriterier for kontormaskiner. Kommissionen foreslår en gyldighed på fire år.

Kriterierne sigter især på at promovere produkter med:

- lavt energiforbrug
- effektiv papirhåndtering (herunder dobbeltsideprint)
- lavt indhold af miljøfarlige stoffer
- design for lang levetid og genanvendelse af materialer

Miljøkriterier

Energiforbrug. Energiforbruget skal opfylde kravene i Energy Star version 2.0 for kontormaskiner.

Papirhåndtering. Der er krav om, at kontormaskinen skal kunne håndtere genbrugspapir, udskrive flere sider på samme ark, og dobbeltsideprint (maskiner, der printer mere end 19 sider pr. minut).

Emissionskrav. Der er emissionskrav til (total) VOC'er, benzene, styrene, ozon, støv og støj.

Begrænsning af indhold af farlige stoffer. EU-Blomstforordningen (nr. 66/2010) stiller som basiskrav, at produktet ikke må tilsætte stoffer eller blandinger, der (på tidspunktet for licensudstedelse) kan klassificeres (inkl. selvklassificering) som giftige, kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionsstoksiske i kategorierne 1A, 1B eller 2 (CMR 1A, 1B, og 2), sensibiliserende eller miljøfarlige.

Kommissionen kan undtage kemiske stoffer fra disse basiskrav, såfremt det teknisk set ikke er muligt, at erstatte stofferne. For nærværende produktgruppe undtager Kommissionen:

- alle materialedele under 25 gram (*hele produktet fortsat leve op til RoHS direktivet om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr*),
- nikkel i rustfrit stål,
- blæk/toner undtages generelt for ovenstående krav (*se øvrige krav til blæk/toner nedenfor*),
- 3 ikke-bromerede kemikalier, der enten fungerer som flammehæmmer eller UV stabilisator i plast (f.eks. til chassiset/kontormaskinens "hus"). De tre kemikalier er:
 - 2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4-(1,1,3,3-tetramethylbutyl)phenol
 - Triphenylphosphine
 - (1-methylethylidene)di-4,1-phenylene tetraphenyl diphosphate (BDP)

REACH kandidatlistestoffer, der er identificeret, jf. procedure i REACH forordningens artikel 59, stk. 1, dvs. stoffer der optræder på REACH forordningens kandidatliste (bilag XIV), er ikke tilladt at anvende i miljømærkede produkter. REACH Kandidatlistestoffer kan ikke undtages miljømærkekravene.

Baggrundsbelysning i display. Kviksølv må ikke anvendes som baggrundsbelysning.

Blæk/toner. Blæk/toner må ikke være tilsat kviksølv, kadmium, bly, krom VI og nikkel metaller (med undtagelse af høj molekylære nikkelkomplekismetaller i blæk/toner), eller AZO farvestoffer (der kan frigive kræftfremkaldende aromater).

Ressourcer/materialer og forlænget levetid. Med henblik på at forlænge levetiden skal udskiftelige reservedele være til rådighed i op til 5 år efter købet, og produktet designes, så det er let at udskifte disse dele. Der skal ydes en garantiperiode på 5 år for reparation eller udskiftning af produktet.

Kontormaskinen skal designes så genbrugte blæk/tonerpatroner kan anvendes. Licensindehaveren skal tilbyde et retursystem for brugte patroner.

Emballage. Pap skal bestå af minimum 80 % genbrugspap, plastik skal bestå af minimum 75 % genbrugsplast, eller være bionedbrydeligt.

Forbrugerinformation. Der skal foreligge relevant information om papirforbrug, bl.a. at forbrug af papir er en stor miljøbelastning ved brug af printere og kopimaskiner. Endvidere information om korrekt brug af blæk/tonerpatroner og muligheden for genanvendelse af disse.

3. Nærhedsprincippet

Der er tale om en gennemførelsesforanstaltning af miljømærkeordningen. Forslaget opfylder derfor både nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer udgifter for ansøgeren, men disse udgifter forventes opvejet af de konkurrencemæssige fordele ved erhvervelse af miljømærket.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Forslaget har været forelagt Danmarks miljømærkenævn med mulighed for kommentarer og spørgsmål. Der er inden forelæggelse for miljøspecialudvalget ikke indkommet kommentarer/spørgsmål.

Forslaget har været i høring i EU specialudvalget fra d. 4. juni til d. 10. juni 2013.

DI har ingen bemærkninger. Det økologiske råd (DØR) bemærker, at brugen af bromerede flammehæmmere skal udelukkes, nanomaterialer ikke må indgå i blæk/toner, emballage skal være 100% genbrugspap og plastik uden PVC og ftalater. Endelig mener DØR, at et krav om Energy Star, version 2.0. ikke er skrap nok. Konkret foreslås energikravet at omfatte Energy Star version 2.0 minus 20%, eller begrænse gyldigheden til 2 år for produktgruppen.

Miljøstyrelsen bemærker at det forslaget samlet set begrænser andelen af produkter, der kan miljømærkes til de bedste 20% af markedet. Kommissionen har ikke lavet et konkret skøn, men EU miljømærkets mål er, at maksimalt 20% af markedet kan opnå miljømærket, når kriterierne er vedtaget. Det vurderes, at dette mål opfyldes. Det er endvidere vurderingen, at for stramme krav ved første version af kriterier til dette produktområde, kan virke som en barriere for at virksomheder miljømærker deres produkter.

De konkrete forslag fra DØR vurderes i høj grad også at være opfyldt. Forslaget begrænser brugen af den meget anvendte bromerede flammehæmmer, TBBPA, men Kommissionen ønsker ikke at udelukke kemikalier eller materialer alene pga. deres kemiske sammensætning (f.eks. indhold af brom). I forhold til nanomaterialer i blæk/toner, vil et krav om at udelukke nanomaterialer kunne betyde, at der ikke er blæk/toner, der kan omfattes af miljømærkeordningen. En mærkningspligt vurderes også at omfatte alle produkter. Miljømærkekravet om 80% genbrugspap i papemballage giver en vis fleksibilitet i dagligdagen for producenten, i tilfælde af forsyningsproblemer, og vurderes overordnet set at bevirke brug af 100% genbrugspap i langt de fleste tilfælde. Som med bromerede flammehæmmere ønsker Kommissionen ikke at udelukke materialer, alene pga. deres kemiske sammensætning (f.eks. indhold klor), men forslaget begrænser anvendelsen af PVC til plastemballage, der enten skal være baseret på indhold af genanvendt plast eller komposterbar plast. Det bemærkes endeligt, at forslaget begrænser brugen af ftalater, der enten er klassificeret som miljø- og sundhedsskadelige, og i alle tilfælde de ftalater, der er opført på Kandidatlisten under REACH forordningen.

I forhold til energikravet vil Miljøstyrelsen arbejde for, at kravet om Energy Star, version 2.0 tages specifikt op efter 2 år med henblik på, at Kommissionen vurderer relevansen af en revision af energikravet, f.eks. hvis der er vedtaget en ny version af Energy Star kriterier. Miljøstyrelsen har i forhandlingerne foreslået et krav, der ligner forslaget fra DØR, men der har ikke været opbakning til forslaget.

7. Forhandlingssituationen

Arbejdet med revisionen af miljømærkekriterier for kontormaskiner har været ledet af Kommissionens Joint Research Center i Sevilla. Miljømærkekriterierne forventes vedtaget i forskriftudvalget. Overordnet set vurderes det, at kriterierne medfører en miljømæssig afgrænsning af markedets bedste produkter i EU.

Flere af kriterierne er baseret på eller i overensstemmelse med andre certificeringsordninger, f.eks. Energy Star (for energiforbrug), det nordiske Svanemærke og det tyske Blå Engel (for støj og emission af kemikalier (VOC'er) under brug).

8. Dansk holdning

Regeringen er overordnet enig i Kommissionens krav og forventer at kunne stemme for.

Danmark har lagt vægt på energieffektivitet og design- og kvalitetskrav med henblik på at opnå produkter med lang levetid, og materialer, der kan genanvendes. Der stilles ligeledes krav til mulighed for effektiv brug af papir ved udskrivning.

Som udgangspunkt er Danmark enig i de undtagelser Kommissionen opstiller for materialedele under 25 gram, og blæk og toner. Der er et stort dokumentationsarbejde for mindre materialedele og indholdsstoffer i blæk og toner. Det bemærkes i øvrigt, at Svanemærket har tilsvarende krav til svanemærkede kontormaskiner. Undtagelsen for udvalgte flammehæmmere gives bl.a. for at have alternativer til bromerede flammehæmmere.

Det skal præciseres, at RoHS direktivet gælder hele produktet, og at REACH kandidatlistestoffer ikke må anvendes i produktet. Det drejer sig bl.a. om de ftalater, der er del af den danske ftalatindsats: DEHP (bis (2-ethylhexyl) ftalat), DBP (dibutyl ftalat), BBP (benzyl butyl ftalat), DIBP (diisobutyl ftalat).

9. Tidligere forelæggelser for Folketinget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.